

נר מנחם

הגות לפרשת השבוע

לע"נ ר' מנחם ב"ר יששכר ומרת רחל ב"ר מנשה שרעבי ז"ל

הרהורים לפרשת שמות תשפ"ג | הרב מנחם יעקבזון ראש הישיבה במושב

ברכה דמוגרפית

בתיאור חיי ישראל במצרים בולט במיוחד עניין ריבוי הילודה. במרכז העניינים עומדת סוגיית הריבוי הטבעי. תחילה כרקע 'ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד ומאד ותפלא הארץ אתם - פרו שלא הפילו נשותיהם ולא מתו כשהם קטנים: וישרצו - שהיו יולדות ששה בכרס אחד' (רש"י).

העם היהודי בכל הדורות ראה בילודה ברכה, לא רק בעת היותו לעם, לא רק בשנות התהוותו אז היה זקוק לכאורה לגידול מספרי, לא רק אז, ההכרה שכל נשמה הבאה לעולם היא בעלת תפקיד, והזכות להורים ליטול חלק מקסימלי בתיקון העולם והבאת תכליתו - עמדה לאורך הדורות כתפיסת יסוד בחיי המשפחה היהודית.

ולכן צמצום הילודה על ידי גזירת השלטון נחשב לא פחות מאשר עינוי והברכה היא בהתגברות **וּכְאֲשֶׁר יַעֲנוּ אֹתוֹ כִּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ...**

פרעה גוזר על המיילדות אִם-בֵּן הוּא וְהַמִּתֵּן אֹתוֹ וְאִם-בַּת הוּא וְחִיָּה... וכאשר הן מסרבות **וְתִירָאן הַמִּיֻּלְדֹת אֶת-הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵן מִלֶּד מִצְרַיִם וְתַחֲיִין אֶת-הַיְלָדִים הֵן זֹכוֹת לְבִרְכָה לֹא רַק בְּאוֹפֵן אִישִׁי אֲלֵא בְעִיקָר בְּעֵצֵם רִיבּוּי הָעַם וְיִיטֵב אֱלֹהִים לְמִיֻּלְדֹת וְיִרַב הָעַם וְיַעֲצְמוּ מְאֹד.**

הבה נעמיק:

בני ישראל נמשלו לכוכבים

נראה ששורש הענין נעוץ בפסוק הראשון ובפירושו של רש"י עליו: ואלה שמות בני ישראל - אף על פי שמנאן בחייהן בשמותן, חזר ומנאן במיתתן להודיע חיבתן שנמשלו לכוכבים, שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם, שנאמר (ישעיהו מ' כ"ו) המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא:

העם ההולך וקם מביא לידי ביטוי בראש וראשונה את ערך החיים. כל פרט ופרט מתוך מיליונים הוא רב ערך מפני שאינו אחד ממיליון אלא בעל אישיות יחודית (כשם שאין פרצופיהן שוין אין דעותיהן שוות) ותפקיד יחודי כלשון רמח"ל 'שידע האדם מה חובתו בעולמו' כל אדם עולם ובעולמו חובה מיוחדת לו.

זוהי תפיסת חיים אותה בא לבטא המנין החוזר, והדימוי לכוכבים. יש ביליונים של כוכבים ולכל אחד מציאות שונה ותפקיד שונה במערכת, לכל אחד 'שם' גם אם הוא לא ידוע לאסטרונומים הוא ידוע לבורא ה'מסדר את הכוכבים במשמרותיהם ברקיע כרצונו'.

בני יעקב בונים את האומה הישראלית על התפיסה הזו! לכל אחד ואחד תפקיד ייחודי!

ובכל זאת איך אפשר?

הציבור הישראלי לא מסוגל להבין איך אפשר לגדל משפחה של 10 – 12 ילדים...

זו לא רק שאלה של פרנסה, זו גם שאלה של סבלנות ואיכות חיים וכמובן גם שאלה של יכולת קיום, של עוני ומחסור... השאלה היא מהי איכות חיים וגם לעיתים מהו עוני.

הפרשן הכלכלי של ה'דה מרקר' התייחס לשאלה זו בעקבות דו"ח העוני (מלבד הניתוח הקובע על פי אנשי מקצוע בכירים שהגדרות העוני במדינת ישראל בלתי מדוייקות) – בנוסף הוא מציין בהרחבה שממדי האושר והעושר אינם זהים והציבור החרדי שהוא בדרך כלל מתחת לקו העוני הוא מעל קו האושר.

כולם יודעים זאת, לא כל מי שעשיר מאושר, אבל לא כל מי שעני רחוק מן האושר, להיפך!

העיר מודיעין עילית שהיא מן הערים העניות בישראל, כמו גם בני ברק, מובילות בדו"ח האושר. הפרמטר של אושר הוא דבר ראשון שביעות רצון מהחיים, על כך כבר אמרו חכמינו 'איזהו עשיר השמח בחלקו'. בחברה שהתחרות היא על לימוד תורה ולא על 'רמת חיים' ניתן בקלות להיות שבע רצון בתנאי דיור פחות נוחים, כשנוסעים בתחבורה ציבורית אין תחרות על יוקרת הרכב המשפחתי ואין גם בעיה בכך שהוא לא יכול להכיל את כל הילדים...

אז נכון, החיים פחות נוחים אבל יותר יפים. יש נחת. ילדים מכבדים הורים, חיי המשפחה מפותחים, וההשקעה במשפחה הברוכה מגיעה בשלב מסוים לרוגע וקצירת הפירות.

מלבד זאת התמיכה החברתית של מעגלי החסד והרווחה בחברה בעלת ערכי תורה ומצוות מסייעת לכל אדם בכל מצב כמעט, תמיכה פיזית כלכלית וחברתית.

האם זה הוגן?

התפיסה שגידול משפחות ברוכות הינה משימה לאומית, ההכרה שהורדת נשמות לעולם היא 'עבודת קודש' מלווה את העם היהודי ממצרים ועד היום. לאור ההכרה הזו התמיכה במשפחות גדולות לגיטימית בהחלט והיא משימה לאומית. במדינות מערב אירופה שהילודה בירידה זוועתית זוכות משפחות אלו לסל תמיכה גבוה לאין שיעור.

רק הפחד של החילוניים מהשתלטות על המדינה הוא שמונע הכרה בילודה כערך עליון הזכאי למקסימום תמיכה. אלו שמבכרים את זכויות הערבים על זכויות החרדים בוודאי גם חוששים פחות מהגידול הדמוגרפי היהודי – דתי מאשר מהגידול הערבי, כמו שרבים מהם מעדיפים קואליציה עם ערבים מאשר עם חרדים...

אם תשאלו את ה'אש

לתגובות: פקס 039601961 nhrh999@gmail.com

ישיבת מאור יצחק מושב חמד